

Sygn. akt I C 1129/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący SSR Magdalena Glinkiewicz

Protokolant st. sekr. sąd. Bożena Czajkowska

Po rozpoznaniu w dniu 25 września 2017 r. w Toruniu.

sprawy z powództwa

A. M., D. M. i mał. K. M.

przeciwko:

(...) S.A. w W.

o:

zapłatę

orzeka:

- I. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki A. M. kwotę 30.000 zł (trzydzieści tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 czerwca 2014r. do dnia zapłaty;
- II. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda D. M. kwotę 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 czerwca 2014r. do dnia zapłaty;
- III. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda mał. K. M. kwotę 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 czerwca 2014r. do dnia zapłaty
- IV. zasądza od pozwanego na rzecz powódki A. M. kwotę 4.817 zł (cztery tysiące osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- V. zasądza od pozwanego na rzecz powoda D. M. kwotę 8.438,56 zł (osiem tysięcy czterysta trzydzieści osiem złotych pięćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- VI. zasądza od pozwanego na rzecz powoda mał. K. M. kwotę 7.317 zł (siedem tysięcy trzysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- VII. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 1.500 zł (tysiąc pięćset złotych) tytułem kosztów sądowych, od których uiszczenia była zwolniona powódka A. M..

Sygn. akt I C 1129/16

UZASADNIENIE

D. M. (powód ad. 1) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę po śmierci matki M. M. (1) oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

K. M. (powód ad. 2), wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę po śmierci matki M. M. (1) oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

A. M. (powód ad. 3) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty tytułem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w wyniku śmierci A. M. oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, iż w dniu 17 listopada 2010 r. doszło do zdarzenia drogowego, w którym zginęli M. M. (2) ojciec powodów ad. 1 i ad. 2, syn powódki ad. 3 oraz M. M. (1) matka powodów ad. 1 i ad. 2 i synowa powódki ad. 3. Powodowie zgłosili roszczenia w związku ze śmiercią M. M. (1). Pozwany wypłacił powodom ad.1 i ad. 2 po 40 000 zł tytułem zadośćuczynienia i 30.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej. Odmówił natomiast wyprały na rzecz A. M.. Powodowie zaznaczyli, iż w chwili śmierci M. M. (1) miała 33 lata wraz z mężem i dwójką dzieci tworzyła udaną rodzinę. Na skutek śmierci jej synowie przeżyli traumę. Skutki śmierci maki odcisnęły się na ich psychice. D. M. do chwili obecnej jest nerwowy i nie potrafi poradzić sobie z agresją. Zaznaczyli, iż bezpośrednio po zdarzeniu synowie zmarłej zostali zmuszeni do przeprowadzki w okolice K. w obce dla nich środowisko. Obecnie przebywają pod opieką babci i wspólnie zamieszkują w domu rodzinnym. Podkreślili, iż na skutek zdarzenia zerwana została więź rodzinna i emocjonalna, utracili poczucie bezpieczeństwa. Pomimo upływu czasu niemal codziennie wspominają ten dzień. Nadto na skutek śmierci A. M. doszło do znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powódki A. M.. Przed wypadkiem A. M. posiadała swoje mieszkanie i utrzymywała się z emerytury, która wynosi 1.449,54 zł. Powódka żyła wygodnie i stać ją było na odkładanie na wycieczki. Obecnie tworzy natomiast dla powodów ad. 1 i ad. 2 rodzinę zastępczą. Wspólnie zamieszkali w domu wybudowanym przez zmarłych, który wymagał szeregu prac. Ponoszą koszty utrzymania domu oraz mieszkania powódki ad 3. Powódka ponosi wydatki na leczenie, wyżywienie, ubrania oraz związane z nauką synów zmarłej. Pogorszenie sytuacji życiowej powódki nie wynika jedynie ze strat finansowych ale również z trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazła. Mimo jej wieku spadł na nią obowiązek opieki i wychowania dwójki dzieci. Zamiast cieszyć się wolnym czasem swoje życie poświęcić musiała wnukom. Zaznaczyła, iż zmarła była dla niej jak córka i jej brak wpłynął na pogorszenie nastroju powódki.

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia Sąd zwolnił powódkę A. M. od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości i oddalił wnioski D. M. i K. M.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, iż wypłacone powodom ad 1 i ad. 2 zadośćuczynienie jest adekwatne do zaistniałych okoliczności, w tym stosunki łączące ich ze zmarłą, rozmiar cierpienia, uczucie osamotnienia. Wypłacona kwota stanowi znaczną i odczuwalną wartość ekonomiczną i rekompensuje negatywne doznania wynikające ze śmierci marki. Zdaniem pozwanego powódka ad. 3 nie przedstawiła dowodów świadczących o pogorszeniu jej sytuacji życiowej w sposób znaczny. Pozwany zakwestionował roszczenie z tytułu odsetek wskazując, iż winny być one naliczone od chwili wyrokowania.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 17 listopada 2010r. w miejscowości O. doszło do wypadku drogowego w wyniku, którego zginęła M. M. (1) - matka D. i K. M., synowa A. M. oraz M. M. (2) ojciec D. i K. M., syn A. M..

Bezsporne.

Sprawca wypadku - M. M. (2) posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. w W..

Bezsporne.

K. M., D. M. i A. M. zgłosili do (...) S.A. w W. żądanie wypłaty zadośćuczynienia oraz odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej.

Dowody: wiadomość mailowa k. 21-22, 23

pismo z 30.12.2013 r. k. 24-27

akta szkodowe

Decyzją z dnia 19 lutego 2014 r. Ubezpieczyciel przyznał D. M. i K. M. po 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia i po 30.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci matki.

Dowód: decyzja k. 28-29, 30-31

W chwili śmierci matki D. M. miał 11 lat a K. M. 9 lat. Przed śmiercią pomiędzy matką a synami istniał bliski kontakt, spędzali wspólnie dużo czasu, razem jeździli na wakacje. Mama pomagała im w lekcjach, wspierała ich i rozwijała ich zainteresowania.

Dowody: zeznania świadka B. P. z 9.03.2017 r. 00:06:46-00:12:02;

zeznania świadka J. S. z 9.03.2017 r. 00:12:02-00:27:04;

zeznania świadka G. L. z 9.03.2017 r. 00:27:04-00:34:43;

zeznania powódki A. M. z 9.03.2017 r. 00:36.06 – 00:55:53,

zeznania powoda D. M. z 9.03.2017 r. 00:55:53—00:59:44;

zeznania powoda K. M. z 9.03.2017 r. 00:59:44-01:04:47

Śmierć matki była dla D. M. i K. M. przeżyciem emocjonalnym. W tym samym wypadku zginął również ich ojciec. Stracili najbliższą im osobę, poczucie bezpieczeństwa. Bezpośrednio po zdarzeniu zostali otoczeni opieką babci od strony mamy i wywiezieni w okolice K.. Oboje nie mogli się odnaleźć z nowej rzeczywistości, zamknęli się w sobie, opuścili się w nauce. U K. M. zaczęły występować agresywne zachowania.

Dowody: zeznania świadka J. S. z 9.03.2017 r. 00:12:02-00:27:04;

zeznania powódki A. M. z 9.03.2017 r. 00:36.06 – 00:55:53,

zeznania powoda D. M. z 9.03.2017 r. 00:55:53—00:59:44;

zeznania powoda K. M. z 9.03.2017 r. 00:59:44-01:04:47

Opiekę na D. i K. M. przejęła babcia ze strony ojca A. M.. Wspólnie zamieszkali w domu wybudowany przez zmarłych rodziców.

Dowody: zeznania świadka J. S. z 9.03.2017 r. 00:12:02-00:27:04;

zeznania świadka G. L. z 9.03.2017 r. 00:27:04-00:34:43;

zeznania powódki A. M. z 9.03.2017 r. 00:36.06 – 00:55:53,

zeznania powoda D. M. z 9.03.2017 r. 00:55:53—00:59:44;

zeznania powoda K. M. z 9.03.2017 r. 00:59:44-01:04:47

U K. M. nadal występują zachowania agresywne. Uczęszcza on na terapię psychologiczną. D. M. w wieku 16 lat został ojcem. Płaci alimenty na dziecko ale nie chce utrzymywać z nim żadnych kontaktów. Przeszedł załamanie nerwowe i przez okres 3 tygodni przebywał w szpitalu psychiatrycznym.

Dowody: zeznania świadka J. S. z 9.03.2017 r. 00:12:02-00:27:04;

zeznania powódki A. M. z 9.03.2017 r. 00:36.06 – 00:55:53,

zeznania powoda D. M. z 9.03.2017 r. 00:55:53—00:59:44;

zeznania powoda K. M. z 9.03.2017 r. 00:59:44-01:04:47

K. M. i D. M. niemal codziennie wspominają dzień w którym zginęli ich rodzice. Mają cały czas problem z rozmowami na ich temat..

Dowody: zeznania świadka J. S. z 9.03.2017 r. 00:12:02-00:27:04;

zeznania powódki A. M. z 9.03.2017 r. 00:36.06 – 00:55:53,

zeznania powoda D. M. z 9.03.2017 r. 00:55:53—00:59:44;

zeznania powoda K. M. z 9.03.2017 r. 00:59:44-01:04:47

K. M. nie ujawnia objawów choroby psychicznej ani innych zaburzeń psychicznych. Bezpośrednio po śmierci matki miał zachwiane poczucie bezpieczeństwa, ujawniał lęk i niepokój. Nagła zmiana organizacji życia pogłębiła trudności emocjonalne. Nie przeszedł prawidłowo procesu żałoby. Prowadzona terapia psychologiczna stabilizuje stan emocjonalny K. M.. Skutki śmierci mamy ustąpiły, w przyszłość natomiast będą zależeć od tego na ile będzie stabilny emocjonalnie czy będzie miał oparcie w innych osobach, jak potoczą się jego szkolne losy i relacje rówieśnicze.

Dowód: opinia biegłych k. 144-144v, 161

D. M. nie ujawnia objawów choroby psychicznej ani innych zaburzeń psychicznych. Bezpośrednio po śmierci matki miał zachwiane poczucie bezpieczeństwa, ujawniał lęk i niepokój. Nagła zmiana organizacji życia pogłębiła trudności emocjonalne, nie przeszedł prawidłowo procesu żałoby. Z biegiem lat problemy emocjonalne nie ustąpiły i przeszły w zaburzenia depresyjne i wyparcie. Ujawnione zaburzenia mogą wpływać na nieprawidłowe kształtowanie się osobowości z dużym prawdopodobieństwem nawrotów zaburzeń depresyjnych. Powinien być objęty opieką specjalistyczną psychiatryczną i psychologiczną.

Dowód: opinia biegłych k. 145-146, 161

A. M. za życia M. M. (1) mieszkała sama i utrzymywała się ze swojej emerytury. Cieszyła się spokojem. Była w stanie oszczędzić trochę pieniędzy na wycieczki. Miała z M. M. (1) bardzo dobry kontakt. Traktowała ją jak córkę i była przekonana, iż na starość synowa się nią zaopiekuje. Śmierć M. M. (1) była dla niej tragicznym przeżyciem. Do chwili obecnej odczuwa jej brak.

Dowody: zeznania świadka J. S. z 9.03.2017 r. 00:12:02-00:27:04;

zeznania powódki A. M. z 9.03.2017 r. 00:36.06 – 00:55:53,

Po śmierci M. M. (1), gdy A. M. dowiedziała się, iż jej wnukowie chcą wrócić do C. postanowiła przejąć nad nimi opiekę. Stała się dla nich rodziną zastępczą. Początkowo wspólnie mieszkali w jej mieszkaniu, potem przeprowadzili się do domu budowanego przez rodziców wnuków. A. M. poczyniła nakłady związane z pracami wykończeniowymi w domu. Opiekowała się chłopcami, poświęciła im cały swój czas.

Dowody: zeznania świadka J. S. z 9.03.2017 r. 00:12:02-00:27:04;

zeznania świadka G. L. z 9.03.2017 r. 00:27:04-00:34:439;

zeznania powódki A. M. z 9.03.2017 r. 00:36.06 – 00:55:53,

A. M. nie wynajęła nikomu swojego mieszkania albowiem obawiała się, że najemca nie będzie się chciał potem z niego wyprowadzić albo je zniszczy. Mieszkanie to stanowi jej zabezpieczenie na starość.

Dowody: zeznania świadka J. S. z 9.03.2017 r. 00:12:02-00:27:04;

zeznania powódki A. M. z 9.03.2017 r. 00:36.06 – 00:55:53,

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, dokumentów przedłożonych przez strony, akt szkodowych oraz zeznań świadków przesłuchanie powodów i opinii biegłych.

Sąd w pełni dał wiarę dowodom w postaci dokumentów. Ich prawdziwość nie budziła, w ocenie Sądu, jakichkolwiek wątpliwości. Co więcej wiarygodność i autentyczność przedłożonych dokumentów, nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się w dużej mierze na opinii biegłych z dziedziny psychiatrii oraz z dziedziny psychologii.

Sąd uznał w/w opinię za wiarygodny dowód w sprawie. Opinia ta była logiczna, spójna, a także udzielała dokładnych odpowiedzi na pytania sformułowane w tezie postanowienia dopuszczającego ten dowód. Trzeba jednocześnie zaznaczyć, iż opinia ta została sporządzona przez osoby odznaczające się niekwestionowanymi kwalifikacjami; biegli posiadali bowiem wystarczającą wiedzę z dziedziny nauki objętej zakresem przedmiotowym powyższej opinii. Nie można również pomijać tego, że biegli swoje stanowiska, w tym przedmiocie sformułowali po badaniu powodów, a zatem opinia nie została sporządzona na podstawie arbitralnej i formułowanej a priori oceny, lecz w oparciu o obiektywne i rzetelnie zebrany materiał badawczy, który potwierdzał prawidłowość wyrażonych przez biegłych sądów.

W związku z pytaniami złożonymi przez powodów biegli sporządzili opinie uzupełniającą, w której podtrzymali opinie i odpowiedzieli wyczerpująco na zadane pytania.

W takim stanie rzeczy nie było jakichkolwiek podstaw by opinię tą uznać za nierzetelną czy niefachową. Zważyć też należy, że ugruntowany jest w orzecznictwie pogląd, według którego Sąd w sprawie do rozstrzygnięcia której wymagane są wiadomości specjalistyczne nie może wydać orzeczenia wbrew wnioskowi wypływającemu z opinii uznanej przez tenże Sąd za fachową i rzetelną /zob. np. wyrok SN z 26/10/2006 I CSK 166/06 – publ. Lex nr 209297 lub II UK 277/04 OSNP 2006/5-6/97/.

Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania świadków B. P., J. S., G. L.. Ich zeznania były spójne i logiczne oraz znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Dlatego sąd dał im wiarę.

Odnośnie zeznań powodów A. M., D. M., K. M. Sąd nie znalazł podstaw aby odmówić im wiarygodności, albowiem mimo emocjonalnego stosunku do sprawy są one logiczne, spójne oraz zbieżne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Bezspornym w przedmiotowej sprawie było, że doszło do zdarzenia drogowego, w wyniku którego śmierć poniosła M. M. (1), jak również że sprawca tego zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się natomiast do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy istniała podstawy do zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów D. M. i K. M. dodatkowego zadośćuczynienia, ponad to, które pozwany wypłacił powodom przez wytoczeniem powództwa oraz czy na skutek śmierci M. M. (1) znacznemu pogorszeniu uległa sytuacja życiowa A. M..

Sąd Rejonowy uznał, mając na względzie zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz obowiązujące normy prawa i dorobek orzecznictwa w zakresie ich wykładni, że na tak postawione pytania należy udzielić odpowiedzi pozytywnej.

Przed przystąpieniem jednak do zasadniczych rozważań należy poczynić kilka uwag natury ogólnej.

Powodowie ad 1 i ad. 2 wywodzili swoje roszczenie z art. 446 § 4 k.c. Przewidziane w art. 446 § 4 k.c. zadośćuczynienie służy kompensacie krzywdy po stracie osoby najbliższej, a zatem uszczerbku dotyczącego subiektywnej sfery osobowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia, powstałych utrudnień życiowych, konieczności zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia, ograniczenia sfery korzystania z przyjemności, uzależnienie od pomocy innych osób, brak perspektyw na poprawę stanu zdrowia itp. /por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dn. 16.05.2012 r. I ACa 301/12, LEX 1213847, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dn. 05.02.2013 r. I ACa 1137/12, LEX nr 1286561, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dn. 09.11.2012 r. I ACa 1018/12, LEX 1236698/.

Na rozmiar krzywdy, o której mowa w art. 446 § 4 k.c., mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej /np. nerwicy, depresji/, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego / Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dn. 09.10.2012 r. I ACa 875/12, LEX 1293092, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dn. 18.10.2012 r. I ACa 458/12, LEX 1237273/.

Dla ustaleniu zadośćuczynienia nie stosuje się automatyzmu, a każda krzywda jest oceniana przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy, a jego przyznanie ma charakter fakultatywny- uznaniu Sądu pozostawiono rozstrzygnięcie kwestii, czy w konkretnym przypadku doznana krzywda /jeżeli sąd ustali, że doszło do krzywdy/ ma być naprawiona także przez zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego oraz w jakiej wysokości, czy też nie /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dn. 22.11.2012 r. I ACa 339/12, LEX 1246793/.

W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że w myśl ogólnej zasady wyrażonej w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z procedurą cywilną nie do Sądu należy zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności spornych dla rozstrzygnięcia sprawy /art. 232 k.p.c./. Obowiązek przedstawiania dowodów spoczywa na stronach /art. 3 k.p.c./ a ciężar udowodnienia faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy spoczywa na tej stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne.

W ocenie Sądu, powodowie D. M. i K. M. sprostali ciężącemu na nim obowiązkowi i wykazali, że łączyła ich z matką silna więź emocjonalna. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że mieli z matką bliski kontakt, razem mieszkali, wspólnie spędzali czas. Matka pomagała im w lekcjach i rozwijaniu ich zainteresowań. W chwili wypadku powodowie mieli po 9 lat , 11 lat. Bez wątplenia nagła i niespodziewana śmierć matki była dla powodów tragicznym wydarzeniem, spowodowała ból i cierpienie, poczucie utraty bezpieczeństwa i pustki. Po śmierci matki powód D. M. pomimo tego, że był bardzo zdolny znacznie opuścił się w nauce. W wieku 16 lat został ojcem i nie kontaktuje się ze swoim dzieckiem. Ujawniły się u niego obecnie zaburzenia depresyjne i wymaga opieki specjalistycznej psychiatrycznej i psychologicznej. Problemy z nauką miał również K. M.. Dodatkowo ujawniły się u niego zachowania agresywne. Obecnie terapia psychologiczna stabilizuje jego stan emocjonalny. W przyszłości skutki

zdarzenia zależne będą od jego stanu emocjonalnego, oparcia w bliskich mu osobach, jego dalszych szkolnych losów oraz relacji rówieśniczych.

W ocenie Sądu, ogół wskazywanych okoliczności wskazuje na silną więź emocjonalną między powodami a matką i na cierpienia psychiczne związane z jej śmiercią.

W oparciu o powołane przepisy kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego ma na celu zrekompensować krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby (por. wyrok SA w Lublinie z dn. 07.07.2009 r., II AKA 44/09, LEX nr 523973). Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach wyrok SN z dn. 26.02.1962 r., 4 CR 902/61, OSNCP 1963, nr 5, poz. 107; wyrok SN z dn. 24.06.1965 r., I PR 203/65, OSPiKA 1966, poz. 92; wyrok SN z dn. 22.03. (...), IV CR 79/78, Monitor Prawniczy- Zestawienie Tez (...) str. 469). W ocenie sądu przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy także uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej (por. SN w wyroku z dn. 1905.1998 r., II CKN 756/97, niepubl.).

Zadośćuczynienie ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień, ale jego wysokość nie może być dowolna, ściśle musi uwzględniać stopień doznanej krzywdy. Winna być ona odpowiednia. Jest to rekompensata za całą krzywdę i przyznaje się ją jednorazowo (por. wyrok SA w Poznaniu z dn. 08.02.2006 r., I ACa 1131/05, LEX nr 194522).

W niniejszej sprawie nie budziło żadnych wątpliwości, że powodowie byli silnie związani emocjonalnie z matką i jej śmierć była dla nich bolesnym doznaniem.

Reasumując, Sąd doszedł do przekonania, iż kwotą zadośćuczynienia adekwatną do rozmiaru poniesionego przez każdego z powodów krzywdy, będzie kwota po 90.000 zł.

Przez złożenie pozwu pozwany zapłacił na rzecz każdego z powodów ad.1 i ad2. po 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią matki.. W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanego na rzecz K. M. i D. M. po 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Kwota ta powinna w wystarczający sposób złagodzić cierpienia poniesione przez powodów.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w pkt. II i III wyroku.

W odniesieniu do żądania A. M. należy wskazać, iż znaczne pogorszenie sytuacji życiowej oznacza negatywne zmiany nie tylko w sferze sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego, jak też zmiany w sferze dóbr niematerialnych, które rzutują na sytuację materialną.

Wprawdzie sam ból, poczucie osamotnienia, krzywdy po śmierci synowej nie stanowią podstawy odszkodowania, to jednak w przypadku, gdy wywołały osłabienie aktywności życiowej i motywacji do przezwyciężania trudności dnia codziennego, należy przyjąć, że pogorszyły one dotychczasową sytuację życiową. W tym miejscu wskazać należy, iż powódka traktowała zmarłą jak swoją własną córkę. Miały ze sobą bardzo dobry kontakt. Monika M. obowiązała się do opieki nad powódką na starość. Śmierć synowej była dla niej silnym przeżyciem emocjonalnym i przyczyniła się do znacznego obniżenia jej samopoczucia.

Rozważając zasadność roszczenia powódki w kontekście przepisu art. 446 § 3 k.c. uznał Sąd, że sytuacja osobista powódki po śmierci synowej uległa znacznemu pogorszeniu, pozwalającym na zastosowanie wobec niej przepisu art. 446 § 3 k.c.

Odszkodowanie z art. 446 § 3 k.c. jest przyznawane indywidualnie, a określenie jego zasadności i wysokości jest uzależnione od konkretnych okoliczności.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w szczególności przesłuchanie powódki oraz świadków, dostarczyły Sądowi wystarczających argumentów za uznaniem, że nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej A. M. w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. Powódka przed śmiercią M. M. (1), mieszkała sama w swoim mieszkaniu, utrzymując się z emerytury. Cieszyła się czasem dla siebie, oszczędzała na wycieczki i brała w nich udział. Oczekiwała, iż na starość zmarła wraz z mężem zaopiekują się nią. Na skutek śmierci powódki jej życie uległo diametralnej zmianie. A. M. zobowiązała się do opieki i do wychowania dwójki wnuków. Swój czas w całości poświęciła im. Ponosi za nich odpowiedzialność na każdej płaszczyźnie życia. Obecnie nie może oczekiwać pomocy ze strony zmarłej, na którą wcześniej tak liczyła. Nie można zapominać, iż z uwagi na swój wiek powódka mogła oczekiwać również pomocy finansowej, której również została pozbawiana.

Powódka ma swoje mieszkanie, które pozostaje na jej utrzymaniu, generując dodatkowe koszty. Z punktu ekonomicznego mogła wynająć mieszkanie osobom trzecim, przez co jej wydatki w tym zakresie uległy by ograniczeniu. Niemniej nie można zapominać, iż powódka jest osobą w podeszłym wieku. Zdaje sobie sprawę, iż w przyszłości może dojść do sytuacji, że będzie musiała się wyprowadzić z zajmowanego wspólnie z wnukami domu. Trudno się więc dziwić, iż bojąc się o zdewastowanie mieszkania czy też problemy z opuszczeniem lokalu przez najemców nie zdecydowała się na jego wynajem.

Sąd uznał, iż zasadnym jest przyznanie powódce kwoty 30.000 zł tytułem pogorszenia się jej sytuacji życiowej. Dochodzona pozwem kwota nie jest w żaden sposób wygórowana.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481§ 1 k.c. Zgodnie z art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Konsumentkich (Dz.U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152) zakład wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie, a w przypadku gdyby wyjaśnienie w tym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie 30 dni zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania. W przedmiotowej sprawie ubezpieczyciel w dniu 19 lutego 2014 r. wydał decyzje uwzględniające w części żądanie powodów. Wobec powyższego Sąd zgodnie z żądaniem powodów zasądził od pozwanego odsetki od dnia tj. dnia 10 czerwca 2014 r.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Zgodnie z tymi przepisami strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), to jest – w przypadku strony reprezentowanej przez adwokata - poniesione przez nią koszty sądowe, koszty osobistego stawiennictwa oraz wynagrodzenie adwokata, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy prawnego.

W przedmiotowej sprawie na koszty powódki A. M. złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika - 4.800 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł , łącznie 4.817 zł.

Na koszty powoda D. M. złożyła się : opłata sądowa od pozwu 2.500 zł, wykorzystana zaliczka na biegłego 1121,56 zł, wynagrodzenie pełnomocnika 4.800 zł i opłata skarbową od pełnomocnika w wy 17 zł, łącznie 8.438,56 zł,

Na koszty powoda K. M. złożyła się : opłata sądowa od pozwu 2.500 zł, wynagrodzenie pełnomocnika 4.800 zł i opłata skarbową od pełnomocnika w wy 17 zł, łącznie 7.317 zł,

W pkt VII wyroku nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 1.500 zł tytułem kosztów sądowych, od których uiszczenia powódka A. M. była zwolniona.